20160020099

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 16 ставови 2 и 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија" бр. 43/12 , 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14 , 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15 и 192/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 5.1.2016 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА РАНА ДЕТЕКЦИЈА НА МАЛИГНИ ЗАБОЛУВАЊА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2016 ГОДИНА

Програмата за рана детекција на малигни заболувања во Република Македонија за 2016 година се однесува на:

I. Скрининг рак на грло на матка 2015-2017година

II. Опуртунистички скрининг на колоректален карцином во Република Македонија

III. Преглед на пациенти за рано откривање на карцином на простата (возрасна група 50-55 години) со фамилијарен ризик од 45-50 години

IV. Опуртунистички скрининг на рак на дојка

V. Улога на Институтот за јавно здравје на Република Македонија

VI. Формирање на тимови за конзилиарно мислење (тумор борд) за секој заболен од малигно заболување

VII. Набавка на лекови за малигни заболувања од прва линија за дијагнози кои не се опфатени со листата на лекови на товар на ФЗОМ

I. Скрининг рак на грло на матка 2015-2017 година

1. Цели на програмата

1.1 Општа цел

Намалување на инциденца и смртност на жената од рак на грло на матка во Република Македонија

1.2 Специфични цели

- Вклучување на сите матични гинеколози на ниво на цела држава во организираниот скрининг
- Подигање на свеста на жената за важноста на редовни прегледи и рано откривање на промените на грлото на матката и информирање за важноста од скрининг
- Обезбедување на поддршка на Програмата на ниво на држава
- Дефинирање на улогата на јавно здравствените установи на сите нивоа на здравствена заштита во превенција и лечење на ракот на грлото на матка

2. Методологија на скринингот

На ниво на целата држава, за жените кои имаат избрано матичен гинеколог скринингот го вршат гинеколозите од ПЗУ согласно превентивните цели пропишани од ФЗОМ: гинеколошки преглед, земање на брис, припрема и доставување на материјалот за цитолошка анализа.

Земениот материјал за цитолошка анализа се испитува во цитолошката лабораторија во болниците низ цела држава, цитолошки лаборатории кои имаат склучено договор со ФЗОМ за здравстевена услуга читање на ПАП тест како и Клиниката за гинекологија и акушерство. Фактури и извештаи за извршените активности се доставуваат до Министерството за здравство квартално.

Согласно доктринарните ставови целна група за скрининг се жени на возраст од 24-60. Препорачан временски интервал за изведување на скринингот е 3 години.

Оваа година со скринингот се предвидени жените на возраст од 36-45 години. Со скринингот, исто така ќе се опфатат и жените на возраст од 24-60 кои во текот на 2015 година не направила ПАП тест.

Како извршители на Програмата се околу 140 матичните гинеколози на ниво на цела држава, односно апроксимативно се прикрепени 500 000 пациентки

3. Индикатори на спроведување на програмата

3.1 Индикатори на процес на спроведување и следење

- Број и процент на жени кои се јавиле на повикот после првиот или наредниот повик кај матичниот гинеколог
- Број на жени кај кои е направен ПАП тест
- Број и процент на жени кои не се јавиле на повикувачките писма
- Број и процент на позитивни тестови
- Број на пронајдени ASC-US
- Број на пронајдени ASC-H
- Број на пронајдени endo CIN1
- Број на пронајдени HPV
- Број на пронајдени CIN 1
- Број на пронајдени endo CIN2
- Број на пронајдени CIN 2
- Број на пронајдени CIN 3
- Број на пронајдени AGC
- Број на пронајдени CIS
- Број и процент на негативни тестови

Наведените процесни и индикатори на успешност се елементи за пишување на периодични извештаи за спроведените активности на сите нивоа на здравствена заштита.

Показателите на успешност на спроведување на скринингот се елементи со кои се планираат понатамошни активности на здравстевниот систем со цел намалување на инциденца и смртност од рак на грло на матка.

4. Финансирање на програмата
Табела 1 финансиски средства за реализација на скрининг на рак на грло на матка на ниво на цела држава

ред број	Вид на мерка	извршител	обем на активност	цена по услуга	вкупно
1	**Координирање на активностите, со останатите извршители, промоција на скринингот, повикување на жените на возраст од 24-60 години Активност на матични гинеколози (оние кои имаат потпишано договор со ФЗОМ)**	Матични гинеколози	Поканување на околу 35.000 жени Дополнителни трошоци за преглед и доставување на материјал на 30.000 жени	30,00 покана 200,00 од земен ПАП	**1.050.000,00** **6.000.000,00**
2	**Партиципација за цитолошка анализа (активност за Цитолошките лаборатории во јавно здравствените установи и оние кои имаат потпишано договор со ФЗОМ за здравствената услуга читање на ПАП тест**	Цитолошките лаборатории во јавно здравствените установи и оние кои имаат потпишано договор со ФЗОМ	30.000 жени	60,00	**1.800.000,00**
3	**Координација на скринингот од страна на 10-те центри за јавно здравје**	10-те ЦЈЗ (10х 30.000,00)	10	30.000,00	**300.000,00**
4	**Активности со мобилна гинеколошка ординација во соработка со НВО од областа**	Цитолошките лаборатории во јавно здравствените установи и оние кои имаат потпишано договор со ФЗОМ како и матични гинеколози кои ќе даваат услуги	Жени од рурална средина		**500.000,00**
	ВКУПНО				**9.650.000,00**

Активности со мобилна гинеколошка ординација во соработка со НВО од областа на здравството

- совети за превенција од сексуално преносливи инфекции
- дијагностицирање на сексуално преносливи инфекции
- лекување на сексуално преносливи инфекции
- ПАП тест
- гинеколошки ехо – преглед

5. Извршители на програмата

- Институт за јавно здравја на РМ
- Општи болници на ниво на цела држава

- Цитолошки лаборатории со потпишан договор со ФЗО за здравствена услуга читање на ПАП тест.
- Матични гинеколози на ниво на цела држава
- Клиника за гинекологија и акушерство или Специјална болница за гинекологија и акушерство '' Мајка Тереза'' - Скопје
- Мобилна гинеколошка ординација во кординација со НВО од областа на здравството.

6. Мониторинг и евалуација

Мониторинг и евалуација се планира да спроведува Институтот за јавно здравје на Република Македонија врз основа на базата на податоци која ја поседува за организиран скрининг и изготвување на периодични извештаи како сублимат од извештаите од Цитолошките лаборатории.

Основна обврска на овластените извршители на Програмата се континуирано внесување, праќање и ажурирање на податоците за организиран скрининг

Институтот за јавно здравје на Република Македонија ќе врши евалуација на сите активности на скринингот и доставување на извештаи, врз основа на показателите за успешност кои се јасно определени.

II Опуртунистички скрининг на колоректален карцином во Република Македонија

1. Цел на програмата

Целта на програмата е намалување на морбилитетото и моратлитетот на населението во Република Македонија од рак на дебело црево. Стратегијата за подобрување на раното откривање на ракот на дебло црево подразбира и подобра информираност на населението за значењето на раното откривање на ракот на дебелото црево и едукација на здравствениот кадар за самата програма.

Активности:

2. Спроведување на скринингот

- Скринирањето ќе се изведува со тестот за детекција на окултно крварење-ФОБТ (Fecal Occult Blood Test – FOBT). Министерството за здравство ги набавуваат ФОБ тестовите ги распоредува по Центрите за јавно здарвје според бројот на жители на подрачјето кое го покриваат.
- Секој граѓанин на возраст од 50-70 години можат да си го оставарат правото на бесплатен ФОБ тест одејќи во ЦЈЗ одговорно за нивното подрачје.
- Центарот за јавно здравје ќе врши анализа на доставениот материјал со примена на ФОБ- тестот - за резултатот го известува пациентот и го упатува на консултација кај матичниот лекар.
- На пациентите/семејствата со покачен ризик за заболување ќе бидат советувани и упатувани на колоноскопија од страна на матичните лекари.
- Координатор на скринингот ќе биде Институтот за Јавно здравје на Република Македонија, кој ќе биде задолжен за координација на сите активности во државата, стручно методолошка помош на Центрите за јавно здравје, изготвување и водење на Регистер за КРК. Институтот за Јавно здравје ќе доставува до Министерството за здравство тромесечни извештаи и фактури за извршениот скрининг во Република Македонија. Министерството за здравство ќе доставува финансиски средства и до извршителите-Центрите за јавно здравје.

- Центрите за Јавно здравје ќе бидат задолжени за координација на активностите на своето подрачје
- Очекуваниот одзив на поканите за скрининг од вкупниот број на испитаници на возраст од 50-70 години е околу 17.000 испитаници, за кои ќе бидат потребни по 3 теста за испитаник.

3. Едукација на матичните лекари од ПЗЗ за советување на пациентите за употреба на китовите за ФОБТ, идентификација на пациентите со висок ризик како и за упатување до Центрите за јавно здравје. Оваа активност ја изведуваат Центар за семејна медицина Медицински факултет.

4. Иникатори на спроведување на програмата

4.1 Индикатори на процес на спроведување

- Број и процент на луѓе кај кои е направен ФОБТ тест
- Број и процент на луѓе кои го земале резултатот
- Број и процент на неадекватни тестови

4.2 Индикатори на успешност на спроведување на скринингот се:

- Број и процент на опфаени лица со Програмата
- Број и процент на позитивни тестови
- Број и процент на лица препратени на колоноскопија

5. Финансирање на програмата

Табела 2. финансиски средства за реализација на скрининг на колоректалниот карцином (крк)

Ред.број	мерки	извршители	финансики средства
1	**Набавка на ФОБ тестови за 2016 година**	Министерство за здравство	**2.360.000,00**
2	**Анализа на ФОБ тест, известување, водење евиденција**	10-те ЦЈЗ	13.600 x 50,00 = **680.000,00**
3	**Координација на скринингот од страна на 10-те центри за јавно здравје**	10-те ЦЈЗ (10x 20.000,00)	**200.000,00**
4	**Едукација на матични доктори**	Центар за семејна медицина Медицински факултет	**100.000,00**
	ВКУПНО		**3.340.000,00**

6. Извршители на програмата

- Институт за јавно здравја на Република Македонија
- 10- те Центри за јавно здравје
- Матични лекари на ниво на цела држава
- Центар за семејна медицина – Медицински факултет

7. Мониторинг и евалуација

Мониторинг и евалуација се планира да спроведува Институтот за јавно здравје на Република Македонија врз основа на базата на податоци која ја поседува за организиран скрининг и изготвување на περодични извештаи како сублимат од извештаите од Центрите за јавно здравје.

Основна обврска на овластените извршители на Програмата се континуирано внесување, праќање и ажурирање на податоците за организиран скрининг

Краткорочната проценка на успешноста на спроведување на Програмата се вреднува со одзивот на населението, брзината на известување за позитивен наод и упатување на колоноскопија, каков е односот према понатамошните испитувања на лицата кај кој е најден позитивен тест.

Долгорочна проценка на спроведување на Програмата се однесува на намалување на стапката на морталитет, морбилитет и инциденца.

Индикатори на следење на Програмата се: ниска стапка на популација заболена од рак на дебело црево, број на извештаи за направени превентивни прегледи предвидени со Програмата, број на едуцирани здравствени работници, број на здравствени установи кои се опремени за спроведување на систематски прегледи.

Институтот за јавно здравје на Република Македонија ќе врши евалуација на сите активности на скринингот и доставување на извештаи, врз основа на показателите за успешност кои се јасно определени.

III. Преглед на пациенти за рано откривање на карцином на простата (возрасна група 50-55 години) со фамилијарен ризик од 45-50 години

Министерството за здравство од оваа програма ќе ја плаќа партиципацијата за ПСА тестот и за дигитален ректален преглед за возрасна група 50-55 години и оние со фамилијарен ризик од 45-50 години.

Матичните доктори ќе препорачуваат на сите мажи на возраст од 50-55 години и оние со фамилијарен ризик од 45-50 години да направат превентивен преглед на секунадрно ниво и за истото ќе им издадат упат.

Табела 3 гласи:

Ред.број	мерки	извршители	услуга	финансиски средства
1	**ПРЕВЕНТИВЕН ПРЕГЛЕД НА ПАЦИЕНТИ ЗА РАНО ОТКРИВАЊЕ НА КАРЦИНОМ НА ПРОСТАТА (ВОЗРАСНА ГРУПА 50-55 ГОДИНИ) со фамилијарен ризик од 45-50 години**	Универзитетски клиники, Општи болници Клинички болници	**Партиципација за ПСА тест и ректално туше 50,00 x 20.000 мажи**	**100.000,00**
	ВКУПНО			**100.000,00**

IV. Организација на мамографски скрининг за карцином на дојка

Скрининг мамографијата претставува периодично правеење на мамографија на здрава женска популација, без присутни симптоми, со цел да се открие рак на дојката во неговиот претклинички стадиум.

Организацијата на скринингот се изведува во јавните здравствени установи кои имаат мамографски апарати, и дигитални и аналогни. За подобрување на сликите ке се обезбеди дополнителна опрема. Притоа, ке бидат опфатени асимптоматски жени на возраст од 50-69 години, со покана да дојдат на мамографија.

Во активностите спаѓа и:

- Вклучување на Институт за јавно здравје и Центрите за јавно здравје во закажување на термините на жените над 50 години, по случаен избор. Повиканите жени потребно е со себе да понесат покана - повикувачки флаер и здравствена книшка/лична карта заради личните податоци.
- Министерството за здравство изготвува повикувачки писма/покани, изготвува писма за наод, кои се испраќаат по пошта. Во текот на неделата одредување денови во кои ке се вршат скрининг мамогравски прегледи;
- Одржување на компјутерски софтвер и хардвер кој е есенцијален елемент за повикување на жените, со кој се обезбедува повикување на жените кои никогаш немаат извршено мамогравски преглед.

Индикатори на успешност на спроведување на скринингот се:

- Број и процент на повикани жени со Програмата,
- Процент на излезеност.

1.	Одржување на компјутерски софтвер и хардвер и формирање на е-регистер за карцином на дојка	500.000,00
2.	Обезбедување на флаери	50.000,00
3.	Едукација на медицинскиот кадар	150.000,00
4.	Обезбедување на средства за работа за комисијата	150.000,00
5.	Обезбедување средства за организација и повикување на жените	1.200.000,00
6.	Обезбедување на средства за мамографски скрининг активности за Јавните здравствени установи кои се извршители на Програмата	4.000.000,00
7.	Обезбедување на потребна дополнителна опрема за изведување на мамографиите за Јавните здравствени установи	2.000.000,00
8.	Долгови од 2015 за мамографски скрининг активности за Јавните здравствени установи кои се извршители на Програмата и за дополнителна опрема за изведување на мамографиите	950.000,00
	ВКУПНО:	9.000.000,00

Министерството за здравство месечно ќе ги распределува средствата на здравствените установи кои се извршители на активностите врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во програмата.

V. Улога на Институтот за јавно здравје на Република Македонија

Институтот за јавно здравје на Република Македонија ќе биде одговорен за организација, координација, мониторинг и евалуација, како и изготвување на публикација за состојбата и постигнатите резултати на програмата за рана детекција на малигни заболувања за 2015 година за делот скрининг на рак на грло на матка, опурунистички скриниг на дебело црево како и за превентивните прегледи за рана детекција на рак на простата.

Институтот за јавно здравје извештаите ќе треба да ги доставува на кавртално ниво заедно со фактура.

Табела број 4 Потребни финансиски средства за Програмата за рана детекција на малигни заболувања во Република Македонија за координаторот Институт за јавно здравје на Република Македонија

ред.број	вид на активност	обем на услуга	вкупно
1	**Скрининг на рак на грло на матка** организација, координација, мониторинг и евалуација. Известување до Министерство за здравство месечно за текот на активностите	12 месеци x 5.000,00	**60.000,00**
2	Квартални извештаи за скрининг на рак на грло на матка за состојбата и постигнатите резултати, евалуација и мониторинг за 2015 година	30.000,00 x 4 квартали	**120.000,00**
3	**Скринингна рак на дебело црево** организација, координација, монито-ринг и евалуација. Известување до Министерство за здравство месечно за текот на активностите	12 месеци x 5.000,00	**60.000,00**
4	Квартални извештаи за скрининг на рак на грло на матка за состојбата и постигнатите резултати, евалуација и мониторинг за 2015 година	30.000,00 x 4 квартали	**120.000,00**
	ВКУПНО		**360.000,00**

VI. Формирање на тимови за конзилиарно мислење **(тумор борд)** за секој заболен од малигно заболување. Тимовите ќе бидат формирани од страна на Универзитетски клиники, Клинички болници и општи болници во Република Македонија.

Табела број 5 гласи:

Ред.број	мерки	услуга	финансиски средства
1.	**ТИМОВИ ЗА КОНЗИЛИЈАРНО МИСЛЕЊЕ ЗА СЕКОЈ ЗАБОЛЕН ОД МАЛИГНО ЗАБОЛУВАЊЕ**	**конзијлијарно мислење**	**1.500.000,00**
	ВКУПНО		**1.500.000,00**

Тумор борд е тело составено од доктори од повеќе специјалности кое ќе ги разгледува сите случаи на карцином од соодветната специјалност и преку мултидисциплинарен пристап ќе го одредува текот на лекувањето, терапијата итн.

VII Набавка на лекови на лекови за малигни заболувања од прва линија за дијагнози кои не се опфатени со листата на лекови на товар на ФЗОМ

Табела број 6 гласи:

Ред.број	активност	извршител	финансиски средства
1	Набавка на лекови за малигни заболувања од прва линија за дијагнози кои не се опфатени со листата на лекови на товар на ФЗОМ	Министерство за здравство	1.000.000,00
	ВКУПНО		1.000.000,00

ЗБИРНА ТАБЕЛА Потребни финансиски средства

ПРОГРАМА ЗА РАНА ДЕТЕКЦИЈА НА МАЛИГНИ ЗАБОЛУВАЊА	Временска рамка		Потребни ресурси
	Почеток	Крај	Финансиски ресурси
СКРИНИНГ НА РАК НА ГРЛО НА МАТКА	2016	2016	9.650.000,00
ОПОРТУНИСТИЧКИ СКРИНИНГ НА КОЛОРЕКТАЛЕН КАРЦИНОМ	2016	2016	3.340.000,00
СКРИНИНГ НА РАК НА ДОЈКА	2016	2016	9.000.000,00
ПРЕВЕНТИВЕН ПРЕГЛЕД НА ПАЦИЕНТИ ЗА РАНО ОТКРИВАЊЕ НА КАРЦИНОМ НА ПРОСТАТА (ВОЗРАСНА ГРУПА 50-55 ГОДИНИ) со фамилијарен ризик од 45-50 години	2016	2016	100.000,00
ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РМ	2016	2016	360.000,00
ТИМОВИ ЗА КОНЗИЛИЈАРНО МИСЛЕЊЕ ЗА СЕКОЈ ЗАБОЛЕН ОД МАЛИГНО ЗАБОЛУВАЊЕ	2016	2016	1.500.000,00
ЗАОСТАНАТИ ОБВРСКИ ЗА 2015 ГОДИНА	2016	2016	1.050.000,00
НАБАВКА НА ЛЕКОВИ ЗА МАЛИГНИ ЗАБОЛУВАЊА ОД ПРВА ЛИНИЈА ЗА ДИЈАГНОЗИ КОИ НЕ СЕ ОПФАТЕНИ СО ЛИСТАТА НА ЛЕКОВИ НА ТОВАР НА ФЗОМ	2016	2016	1.000.000,00
ВКУПНО 1+2+3+4+5+6 + 7+8 ЗА ЦЕЛАТА ПРОГРАМА	2016	2016	26.000.000,00

Финансирање на програмата:

Активностите предвидени со оваа програма ќе се реализираат во обем на средствата одобрени од Буџетот на Република Македонија наменети за Програмата за рана детекција на малигните заболувања во Република Македонија во висина од 26.000.000,00денари.

Распределбата на средствата по оваа програма ќе ја врши Министерството за здравство на јавните здравствените установи извршители на активностите, врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во ПрограматаСледење на спроведувањето на оваа програма врши Министерството за здравство.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија".

Бр. 42-12817/1-15
5 јануари 2016 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески,** с.р.